

תקופות ומולדות

בהלכות קידוש החודש

פרק ד

א שנה מעוברת היא שנה שמוסיפין בה חדש. ואין מוסיפין לעולם אלא אדר ועושין אותה שנה שני אדרין אדר ראשון ואדר שני. ומפני מה מוסיפין חדש זה מפני זמן האביב כדי שיהא הפסח באותו זמן שנאמר שמור את חדש האביב שיהיה חדש זה בזמן האביב. ולולא הוספת החדש הזה הפסח בא פעמים בימות החמה ופעמים בימות הגשמים.

ב על שלשה סימנים מעברין את השנה. על התקופה ועל האביב ועל פירות האילן. כיצד בית דין מחשבין ויודעין אם תהיה תקופת ניסן בששה עשר בניסן או אחר זמן זה מעברין אותה השנה. ויעשו אותו ניסן אדר שני כדי שיהיה הפסח בזמן האביב. ועל סימן זה סומכין ומעברין ואין חוששין לסימן אחר.

פרק ו

ג משיתקבץ הירח והחמה לפי חשבון זה עד שיתקבצו פעם שנייה במהלכם האמצעי. תשעה ועשרים יום ושתיים עשרה שעות מיום שלשים מתחלת לילו. ושבע מאות ושלשה ותשעים חלקים משעת שלש עשרה. וזה הוא הזמן שבין כל מולד ומולד וזה הוא חדשה של לבנה.

פרק ט

א שנת החמה יש מחכמי ישראל שאומרים שהיא שס"ה יום ורביע יום שהוא שש שעות. ויש מהן שאומרים שהיא פחות מרביע היום. וכן חכמי יון ופרס יש ביניהן מחלוקת בדבר זה.

ב מי שהוא אומר שהיא שס"ה יום ורביע יום. ישאר מכל מחזור של תשע עשרה שנה שעה אחת ותפ"ה חלקים.

פרק י

א שנת החמה למי שהוא אומר שהוא פחות מרביע מחכמי ישראל. יש מי שאומר שס"ה יום וחמש שעות ותתקצ"ז חלקים ומ"ח רגע... ולא תמצא תוספת במחזור של י"ט שנה כלל אלא בכל מחזור מהם ישלמו שני החמה עם שני הלבנה הפשוטות והמעוברות.

ו ונראין לי הדברים שעל חשבון תקופה זו היו סומכין לענין עיבור השנה בעת שבית דין הגדול מצוי. שהיו מעברין מפני הזמן או מפני הצורך. לפי שחשבון זה הוא האמת יותר מן הראשון. והוא קרוב מן הדברים שנתבארו באיצטגנינות יותר מן החשבון הראשון שהיתה בו שנת החמה שס"ה יום ורביע יום.

פרק יב

א מהלך השמש האמצעי ביום אחד שהוא כ"ד שעות נ"ט חלקים ושמונה שניות.

פרק יג

א הירח שני מהלכים אמצעיים יש לו. הירח עצמו מסבב בגלגל קטן שאינו מקיף את העולם כולו. ומהלכו האמצעי באותו הגלגל הקטן נקרא אמצעי המסלול. והגלגל הקטן עצמו מסבב בגלגל גדול המקיף את העולם. ובמהלך אמצעי זה של גלגל הקטן באותו הגלגל הגדול המקיף את העולם הוא הנקרא אמצע הירח. מהלך אמצע הירח ביום אחד י"ג מעלות וי"ח חלקים ולי"ה שניות.

פרק יז

כל הדברים שהקדמנו כדי שיהיו עתידים ומוכנים לידיעת הראיה. וכשתרצה לדעת זאת תתחיל ותחשוב ותוציא מקום השמש האמיתי ומקום הירח האמיתי.

פירוש פרק ט

ואם תאמר יתחייב מזה שתהיי התקופה אחר שנים רבות באייר, לפי שיתקבץ מכל מחזור שעה ותפה, נאמר וכן הדין, אבל עד יבוא מורה צדק ויודיענו מה יהי הדין בעת המאוחר.

תקופת ניסן בזמנינו

תקופת אצטגנינים: 21 מרץ. תקופת רב אדא: 27/28 מרץ. תקופת שמואל: 7/8 אפריל.

חג הפסח בשנות מחזור קטן

טז (תשע"ג): 26 מרץ. אצטגנינים: י ניסן. רב אדא: טז ניסן. שמואל: ליל כח ניסן.